

บทที่ 1 บทนำ

1. ความสำคัญและความเป็นมา

การประเมินคุณภาพทางการศึกษา เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธราช 2542 ฉบับปรับปรุง พุทธราช 2545 รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผน และพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากสารสนเทศผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ไปใช้ในการวางแผน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อีกทั้งการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพของตนเอง

จากการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) กำหนดวิสัยทัศน์ ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และเป้าหมาย ปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลักสามประการ คือ 1) คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่งดีและมีใจรัก มาเป็นครูคุณภาพได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2) เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารและจัดการศึกษา โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกกระบวนการศึกษาด้วย และข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการต่อคณะรัฐมนตรี “.....ให้สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการประกันการเรียนรู้และรับรองมาตรฐานผู้เรียน โดยประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในชั้นเรียนสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น ให้เป็นการวัดผลระดับชาติ เพื่อให้สามารถใช้การวัดประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน สามารถเทียบเคียงกันได้ เป็นกลไกในการประกันการเรียนรู้และรับรองมาตรฐานผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น.....”

จากวิสัยทัศน์ เป้าหมายและข้อเสนอดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย ในด้านทักษะและความสามารถ คือ ชั้น ป.1-3 นักเรียนมีทักษะความสามารถในการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ป.4-6 อ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ม.1-3 แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มีทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะชีวิต ม.4-6 แสวงหาความรู้เพื่อแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ใช้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) มีทักษะการคิดขั้นสูง รวมทั้งมีทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสารตามช่วงวัยในทุกช่วงชั้น กอปรกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดให้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการพิจารณาว่า ผู้เรียนเกิดคุณภาพการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ของหลักสูตร สะท้อนจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนหรือไม่ ซึ่งกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน

4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ โดยมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกัน คือ ต้องการสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่า สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดได้มากน้อยเพียงใด การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 4 ระดับ จึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่ง ที่จะสะท้อนถึงผลการจัดการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนได้รู้ถึงศักยภาพในสมรรถนะความสามารถ หรือผลสัมฤทธิ์ของตนเองได้เป็นอย่างดี รู้ถึงสมรรถนะ ความสามารถ ตลอดจนศักยภาพที่ตนมี ว่าต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาในเรื่องใด ที่จำเป็นสมควรได้รับการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ รวมทั้งยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

เป้าหมายและตัวบ่งชี้ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองของคณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง เป้าหมายที่ 1 ให้คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล โดยมีตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนคือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลัก จากการทดสอบระดับชาติมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 50 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นเป็นไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (ผลทดสอบ PISA) 3) ความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี จากเป้าหมายและตัวบ่งชี้ดังกล่าว จุดเน้นของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะประเมินเพื่อศึกษาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนให้เข้าสู่มาตรฐาน เพื่อเป็นหลักประกันการเรียนรู้ (Accountability) และเตรียมการให้ผู้เรียนมีความพร้อมสำหรับรองรับการประเมิน ทั้งการทดสอบระดับชาติหรือระดับนานาชาติ โดยจะมุ่งประเมินผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาหลัก เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (และจะเพิ่มการตรวจสอบความพร้อม ในทักษะการอ่าน เขียน คิดคำนวณ ซึ่งถือเป็นเครื่องมือพื้นฐานเบื้องต้นสำคัญ ที่ใช้ในการเรียนรู้) เพื่อเป็นการกระตุ้น และเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนล่วงหน้าในการรองรับการทดสอบระดับชาติหรือ O-NET ชั้น ป.6 และ ม.3 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน) และการประเมินระดับนานาชาติ (PISA) ที่มีรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย ตอบสนองตามเป้าหมายของการปฏิรูปในทศวรรษที่สอง ผลการประเมินที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนคุณภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่จำเป็นต้องมีข้อมูลผลการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุง/พัฒนาและเตรียมความพร้อมของผู้เรียน และเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และการวางแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา และระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ในปีการศึกษา 2556 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา ได้กำหนดนโยบายการทดสอบระดับชาติ (National Testing: NT) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 3 ด้าน คือ ความสามารถด้านภาษา (Literacy) ความสามารถด้านคำนวณ (Numeracy) และความสามารถด้านเหตุผล (Reasoning Ability) ให้สอดคล้องกับจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กล่าวคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 นักเรียนมีทักษะความสามารถในการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญ

ในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีข้อมูลจัดทำรายงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธราช 2542 หมวดที่ 6 มาตราที่ 48 ที่กำหนดว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปส่งการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” จึงได้มีการจัดทำรายการผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อให้เห็นภาพความสำเร็จ และจุดควรพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งในส่วนผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับประเทศ ทั้งในมิติของคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคุณภาพในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งคุณภาพของสถานศึกษาที่มีบริบทที่แตกต่างกัน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายงานความสามารถพื้นฐานของนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ความสามารถด้านภาษา (Literacy) ความสามารถด้าน คำนวณ (Numeracy) และความสามารถด้านเหตุผล (Reasoning Abilities) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานาน เขต 1

2.2 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน มีข้อมูลผลการประเมินความสามารถทั้ง 3 ด้านของนักเรียน สำหรับปรับปรุงผู้เรียนเป็นรายบุคคล ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการนำผลการประเมินระดับชาติไปใช้และแนวทางการ การยกระดับคุณภาพผู้เรียน

3. ขอบเขตของการประเมิน

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาการประเมิน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธราช 2551 โดยจัด ประเมินความสามารถพื้นฐานเบื้องต้นสำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ของนักเรียน 3 ด้าน คือ ความสามารถด้าน ภาษา (Literacy) ความสามารถด้านคำนวณ (Numeracy) และความสามารถด้านเหตุผล (Reasoning ability)

3.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ทำการประเมินคุณภาพการนักเรียน ในวันที่ 24 เดือนกุมภาพันธ์ 2557

3.3 เป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนและทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชานาน เขต 1

3.3.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2,086 คน

3.3.2 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดทุกคนมีความสามารถด้านภาษา (Literacy) ความสามารถด้านคำนวณ (Numeracy) และความสามารถด้านเหตุผล (Reasoning ability)
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 มีสารสนเทศ เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระดับเขตพื้นที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษา ห้องเรียน มีและใช้ข้อมูลในการวางแผน และการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน (National Test : NT) หมายถึง การจัดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ ในระดับที่มีความสำคัญและจำเป็นดำเนินการจัดสอบโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร หมายถึง ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะเป็นการทดสอบระดับชาติ (National Testing: NT) ซึ่งดำเนินการจัดสอบโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านความสามารถทางภาษา (Literacy) ความสามารถด้านการคำนวณ (Numeracy) และความสามารถด้านเหตุผล (Reasoning Ability)

คุณภาพนักเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 ทุกโรงเรียนในสังกัด

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หมายถึง คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินด้านด้านความสามารถด้านภาษา (Literacy) ความสามารถด้านคำนวณ (Numeracy) และความสามารถด้านเหตุผล (Reasoning ability) ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความสามารถด้านภาษา (Literacy) หมายถึง ความสามารถในการอ่าน เพื่อรู้ เข้าใจ วิเคราะห์ สรุปสาระสำคัญ ประเมินสิ่งที่อ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ รู้จักเลือกอ่านตามวัตถุประสงค์ นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันและการอยู่ร่วมกันในสังคม ใช้การอ่านเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต และสื่อสารเป็นภาษาเขียนได้ ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาและอย่างสร้างสรรค์

ความสามารถด้านคำนวณ (Numeracy) หมายถึงความสามารถในการใช้ทักษะการคิดคำนวณ ความคิดรวบยอด และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตประจำวัน

ความสามารถด้านเหตุผล (Reasoning Ability) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์ไป วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ข้อมูล/สถานการณ์/สารสนเทศให้มา เพื่อการ ตัดสินใจ โดยมีเหตุผลประกอบอย่างสมเหตุสมผล(บนพื้นฐานของข้อมูล หลักการ เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการดำเนินชีวิต อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม)

5. ประโยชน์ที่จะได้รับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ มีและใช้ข้อมูลและสารสนเทศด้านคุณภาพของนักเรียนในการ วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษา ห้องเรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนรายคน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป